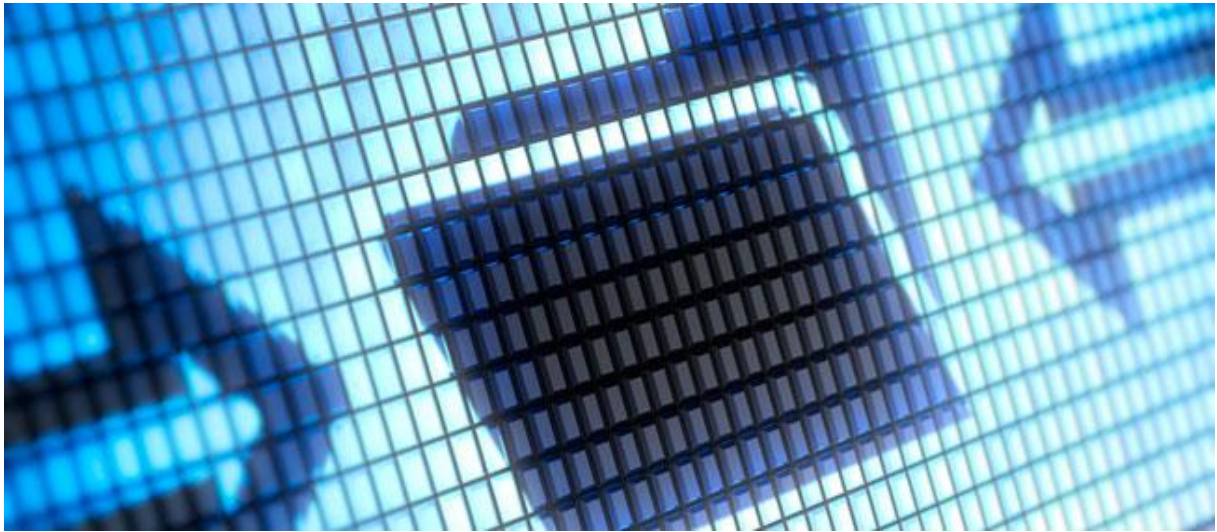

Vraag- en aanbodsignalen

Procesbeschrijving vraag- en aanbodsignalen in de bouw- en installatiesector

Datum: 1 oktober 2015, versienummer 2.0

Versiebeheer

Datum	Versie	Door	Toelichting wijzigingen
31 juli 2014	1.0	Kyra Blankenstein Jisca Kers Reinier Prenger Gabriel Sobrino Jan Westerkamp	- Eerste publicatie in nieuwe lay-out.
1 oktober 2015	2.0	Kyra Blankenstein Rachel van Rhijn	- Overige updates n.a.v. Release 004. - Nieuwe stijl voor het document.

Inhoud

Inleiding	3
1 Procesgebieden.....	5
1.1 Berichten per procesgebied.....	5
1.2 Overzicht transacties en berichten	7
1.3 Vraag- en aanbodsignalen	8
2 Procesgebieden.....	9
2.1 Algemene regels	9
2.2 Gebruiksregels vraag- en aanbodsignalen	13
3 Transacties vraag- en aanbodsignalen.....	16
3.1 Overzicht.....	16
3.2 Order.....	17
3.3 Orderbevestiging.....	18
4 Overige procesgebieden in de bouw- en installatiesector	22
4.1 Afstemming stamgegevens	22
4.2 Commerciële voorwaarden.....	23
4.3 Levering en ontvangst.....	24
4.4 Financiële afhandeling	25

Inleiding

Deze handleiding bevat de algemene spelregels voor bedrijven uit de bouw en installatiesector die op ketenniveau gestandaardiseerde en elektronische berichten willen uitwisselen. Het is een sectorspecifiek basisdocument per procesgebied (afstemming van stamgegevens, commerciële voorwaarden, vraag- en aanbodsignalen, levering en ontvangst en financiële afhandeling) en bevat algemene informatie over elektronische communicatie en gebruiksregels. In de bouw en installatiesector wordt gebruik gemaakt van XML berichten.

Naast dit document zijn er handleidingen per procesgebied beschikbaar voor elektronische communicatie in de bouw en installatiesector. U vindt op onze website:

- Een technisch document per procesgebied (afstemming van stamgegevens, commerciële voorwaarden, vraag- en aanbodsignalen, levering en ontvangst en financiële afhandeling). Dit document bevat een functionele beschrijving per bericht waarin een overzicht van de gegevensgroepen en attributen voor een bericht is opgenomen. Daarnaast bevat het een technische beschrijving per bericht welke een vertaling is van de bovengenoemde functionele eisen naar het formaat GS1 XML en voorbeelden per bericht.
- Documentatie over de voorlaatste versie van de standaard.

Samenstellers

GS1 Nederland en Ketenstandaard Bouw en Installatie beheren gezamenlijk de SALES Standaard en faciliteren de Commissie Communicatie Standaards Bouw en installatie (CCSB&I).

Bedrijven uit de sector zijn vertegenwoordigd binnen deze CCSB&I, waarmee aansluiting op de informatiebehoefte van de sector gewaarborgd blijft.

Doel document

In dit document leest u welke overkoepelende afspraken zijn gemaakt binnen de branche over het gebruik van EDI (Electronic Data Interchange) die gelden voor de volgende procesgebieden:

- Afstemming van stamgegevens.
- Commerciële voorwaarden.
- Vraag- en aanbodsignalen.
- Levering en ontvangst.
- Financiële afhandeling.

Dit document vormt een handleiding voor de implementatie van EDI in de bouw- en installatiesector. Een implementatiepartner kan u hierbij de juiste ondersteuning bieden. Op de website van [Ketenstandaard Bouw en Installatie](#) en [GS1 Nederland](#) vindt u implementatiepartners die ervaring hebben met het werken met de SALES Standaard.

De technische specificaties van het productgegevensbericht kunt u vinden in het document: "BI_EDI_TechnischeSpecificatiesOrderbericht"

De technische specificaties van het artikelbericht kunt u vinden in het document:

"BI_EDI_TechnischeSpecificatiesOrderbevestigingbericht"

Coproductie

Dit document wordt gezamenlijk onderhouden door Ketenstandaard Bouw en Installatie en GS1 Nederland. De stichting Ketenstandaard Bouw en Installatie heeft als doel het verbeteren van de processen tussen bedrijven die werkzaam zijn in, leveren aan of afnemer zijn van de bouw- en installatiebranche. Hierbij staat het gebruik van ICT-toepassingen in de communicatie over inkoop/verkoop transacties centraal.

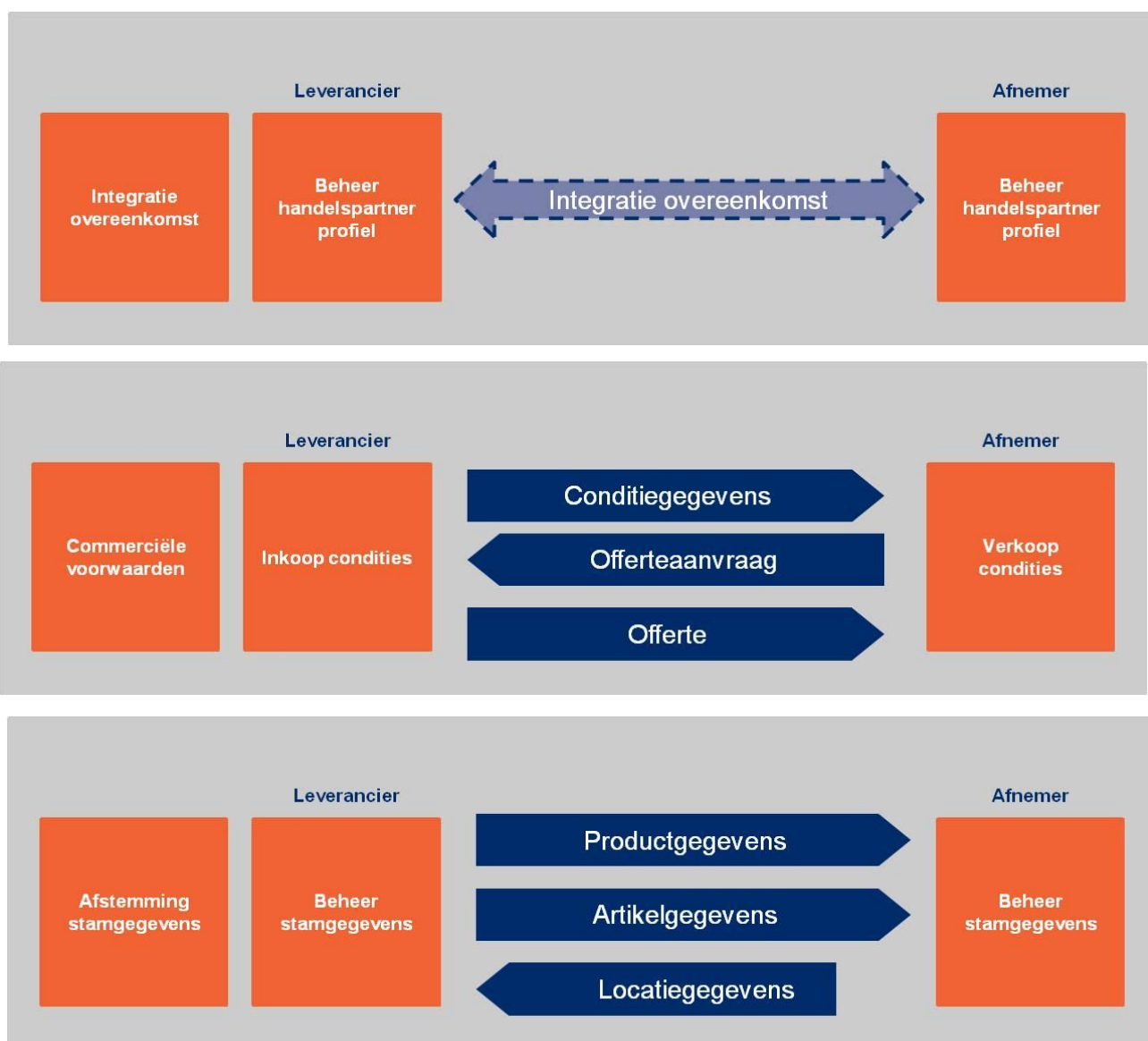
Voor vragen of opmerkingen over dit document kunt u contact opnemen met info@ketenstandaard.nl

1. Procesgebieden

De handleiding voor de bouwen installatiesector ondersteunen de procesgebieden afstemming van stamgegevens, vraag- en aanbodsignalen, commerciële voorwaarden, levering en ontvangst en financiële afhandeling. Dit document is gericht op de regels en transacties van het proces “vraag- en aanbodsignalen”.

1.1 Berichten per procesgebied

In onderstaand diagram ziet u welke berichten u binnen elk van de procesgebieden kunt gebruiken.

Figuur 1.1: berichten per procesgebied

1.2 Overzicht transacties en berichten

Onderstaand vindt u een overzicht van de aanwezige transacties met de daarbij behorende functionele berichtnaam en de namen zoals deze gebruikt worden binnen XML:

Transactie	Functionele berichtnaam	XML schemanaam
Afstemming stamgegevens	Productgegevens	Productgegevens_insbou004.xsd
Afstemming stamgegevens	Artikelbericht	Artikelbericht_insbou004.xsd
Commerciële condities	Conditiebericht	Conditiebericht_insbou004.xsd
Offertegegevens	Offerteaanvraag	Offerteaanvraag_insbou002.xsd
Offertegegevens	Offerte	Offerte_insbou002.xsd
Ordergegevens	Order	Order_insbou004.xsd
Ordergegevens	Orderbevestiging	Orderbevestiging_insbou004.xsd
Verzendingsgegevens	Verzendbericht	Verzendbericht_insbou004.xsd
Factuurgegevens	Factuur	Factuur_insbou004.xsd
Correctiefactuur	Factuur	Factuur_insbou004.xsd

Tabel 1.1: transacties met bijbehorende functionele berichtnaam

1.3 Vraag- en aanbodsignalen

Onder 'vraag- en aanbodsignalen' vallen de processen waarmee afnemer en leverancier de specifieke leverhoeveelheden en levertijdstoppen vaststellen. Afnemer en leverancier moeten gezamenlijk een proces afspreken waarmee de vraag of behoefte bij de afnemer tijdig kan worden bepaald en vervuld. In de bouw- en installatiesector treffen we de volgende scenario's aan: 'Bestellen; deellevering niet toegestaan' en 'Bestellen; deellevering toegestaan'. Het verschil tussen de scenario's ligt in de verschillende manieren waarop de leverancier om gaat met situaties waarin hij niet conform order kan leveren. Onder een deellevering verstaan we dat slechts een deel van de bestelling wordt geleverd.

Afnemer en leverancier leggen vooraf in een samenwerkingsovereenkomst vast of zij met of zonder deellevering werken. Afhankelijk van het artikel, kunnen zij besluiten beide scenario's in te zetten. Beide scenario's kunnen tussen alle ketenpartijen worden ingezet. In de installatiesector wordt gewerkt met beide scenario's. In de bouwsector is het scenario 'bestellen; deellevering toegestaan' het meest gebruikelijke scenario.

1.3.1 Bestellen; deellevering niet toegestaan

Als de leverancier niet conform order kan leveren, levert hij wat hij op dat moment aan goederen heeft op de gewenste datum en tijd. Wat de leverancier niet kan leveren komt te vervallen. Er wordt geen deellevering ingepland.

1.3.2 Bestellen; deellevering toegestaan

Als de leverancier niet conform order kan leveren, zal de leverancier de gevraagde hoeveelheid uitleveren eventueel verdeeld in meerdere leveringen.

1.3.3 Berichten: proces vraag- en aanbodsignalen

Binnen het procesgebied vraag- en aanbodsignalen voor de bouw- en installatiesector worden de volgende berichten ondersteund:

- ORDER: een order is de opdracht van een afnemer aan een leverancier tot het leveren c.q. klaarzetten van een bepaalde hoeveelheid van een of meerdere artikelen op één tijdstip, op één plaats, voor één bestemming;
- ORDERBEVESTIGING: een orderbevestigingsbericht is een opgave van een leverancier aan een afnemer als een reactie op een order. De leverancier geeft hierin aan of hij al dan niet conform order kan leveren. Het doel van de orderbevestiging is het verstrekken van inzicht in de daadwerkelijke levering van de bestelde artikelen.

2. Gebruiksregels

2.1 Algemene regels

In dit hoofdstuk leggen we uit hoe de verschillende berichten samenhangen en welke sectorbrede afspraken zijn gemaakt.

2.1.1 Gebruik GS1 codes

In het elektronisch berichtenverkeer wordt veelvuldig gebruik gemaakt van GS1 codes.

Met het GS1 codesysteem kunt u artikelen, adressen en verzendeenheden voorzien van een wereldwijd unieke identificatie. GS1 codes hebben altijd een vaste structuur.

- Aan elk product dat voor de eerste keer op de markt wordt gebracht wordt een eigen unieke GS1 artikelcode toegekend. De GS1 artikelcode wordt internationaal het Global Trade Item Number (GTIN) genoemd. In dit document gebruiken we de benaming GS1 artikelcode.
- Logistieke verzendeenheden codeert u met de zogenoemde GS1 verzendcode, ook wel bekend als de Serial Shipping Container Code (SSCC). Met deze code kunt u logistieke verzendeenheden, zoals pakketten, pallets en rolcontainers met goederen wereldwijd uniek coderen en identificeren.
- Adressen en locaties (bijvoorbeeld een fysieke locatie zoals een distributiecentrum of een administratieve locatie) kunt u voorzien van een GS1 code met behulp van de GS1 adrescode. Deze code wordt internationaal ook wel Global Location Number (afgekort GLN) genoemd.

Voor correcte elektronische communicatie is het belangrijk welke adresinformatie wordt gebruikt.

Voor de berichten order, orderbevestiging, verzendbericht en factuur geldt het volgende voor onderstaande adressen:

- Afnemer: verplicht
- Leverancier: verplicht
- Afleveradres: verplicht
- Haaladres: verplicht bij backhauling
- Eindbestemming: verplicht bij crossdocking
- Factuuradres: verplicht in de factuur en verplicht in het orderbericht, indien de ontvanger van de factuur afwijkt van het afnemeradres

2.1.2 Beschikbare berichten

De volgende berichten worden momenteel gebruikt in de bouw- en installatiesector:

- Productgegevensbericht (alleen in gebruik in de installatiesector)
- Artikelbericht
- Conditiesbericht
- Offerteaanvraagbericht
- Offertebericht
- Orderbericht
- Orderbevestigingsbericht

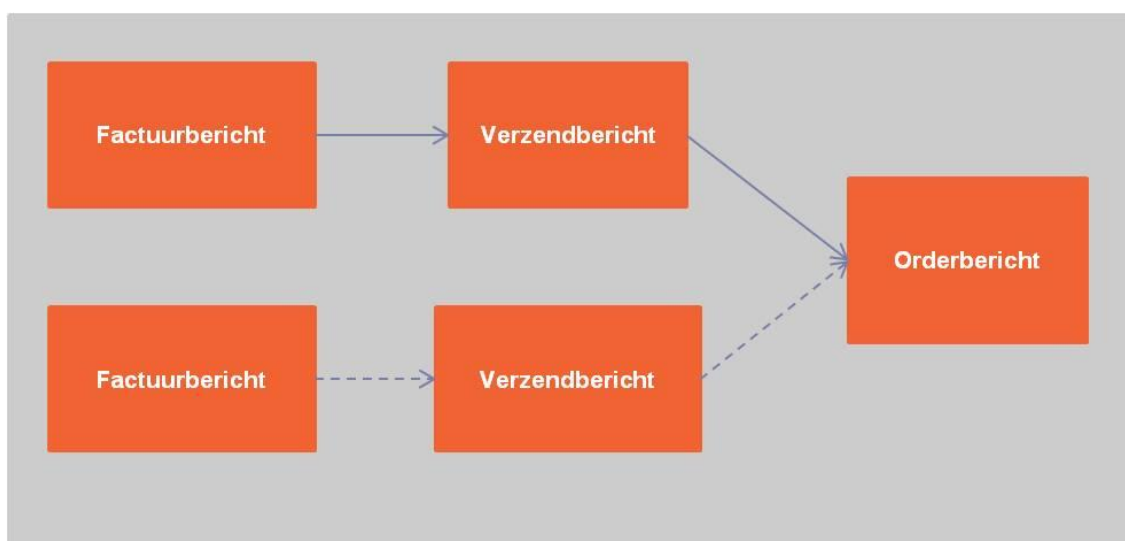
- Verzendbericht
- Factuurbericht

2.1.2.1 Algemene regels over de samenhang tussen de berichten

In de bouw- en installatiesector zijn de volgende spelregels over de samenhang tussen de berichten vastgesteld:

- Er bestaat een één op één relatie tussen het orderbericht, het verzendbericht en het factuurbericht.
- Eén order leidt tot één orderbevestiging.
- Eén order leidt tot één of meerdere verzendberichten.
- Eén verzendbericht verwijst naar maximaal één order.
- In één vrachtauto kan meer dan één zending (en dus papieren pakbonnen) aanwezig zijn, bijvoorbeeld omdat:
 - De artikelen afkomstig zijn van meerdere orders.
 - De artikelen afkomstig zijn van meerdere magazijnen.
 - De artikelen verschillende eindbestemmingen hebben (bij crossdocking).
- Elke order leidt tot een verzendbericht en er wordt dus geen verzendbericht per zending verstuurd.
- Elk verzendbericht leidt tot één factuur (verzamelacturen zijn daarmee uitgesloten)
- Eén factuur verwijst naar maximaal één verzendbericht. Als dit niet mogelijk is omdat geen verzendbericht gebruikt is, wordt op kopniveau verwezen naar de order.
- Adressen die in de order worden gebruikt, moeten ook worden gebruikt in de orderbevestiging, het verzendbericht en de factuur. Hierbij geldt:
 - Bij een gewone levering is het afleveradres verplicht en bij backhauling is het haaladres verplicht.
 - In een factuur moet u ten opzichte van eerdere transactieberichten het factuuradres toevoegen.
 - Bij een correctiefactuur moet u dezelfde adressen gebruiken als in de oorspronkelijke factuur.

Hieronder vindt u een schematische weergave van de relatie tussen order, verzendbericht en factuur:

Figuur 2.1: schematische weergave van relatie tussen orderbericht, verzendbericht en factuur

Om aan te geven dat bijvoorbeeld een factuur betrekking heeft op een bepaalde order zijn verwijzingen nodig. In onderstaande tabel zijn de verwijzingen tussen order, verzendbericht en factuur weergegeven:

Bericht	Order	Orderbevestiging	Verzendbericht	Factuur
Identificatie	Order nummer	Orderbevestiging nummer	Verzendbericht nummer	Factuur nummer
Mogelijke referenties		Ordernummer	Ordernummer	Ordernummer Verzendbericht -nummer Factuur nummer (te corrigeren factuur)

Tabel 2.1: verwijzingen tussen order, verzendbericht en factuur

2.1.2.2 Referenties: order, papieren pakbon, verzendbericht en factuur op kopniveau

Een bericht bestaat uit een algemeen gedeelte, meestal aangeduid met 'kopniveau', waarin gegevens die voor het gehele bericht gelden worden gespecificeerd. U kunt hierbij denken aan de GS1 adrescode (GLN) van de leverancier en de afnemer, het ordernummer en de aflevertijdstoppen. Daarnaast bestaat er een zogenaamd 'regelniveau' waarin de gegevens van een specifiek artikel en/of de verzendeenheid worden weergegeven. Een regel bevat de gegevens van één artikel en/of verzendeenheid, zoals de GS1 artikelcode (GTIN), de GS1 verzendcode (SSCC), geleverd aantal, houdbaarheidsdatum. Een bericht bevat vaak meerdere regels.

Uitgangspunten:

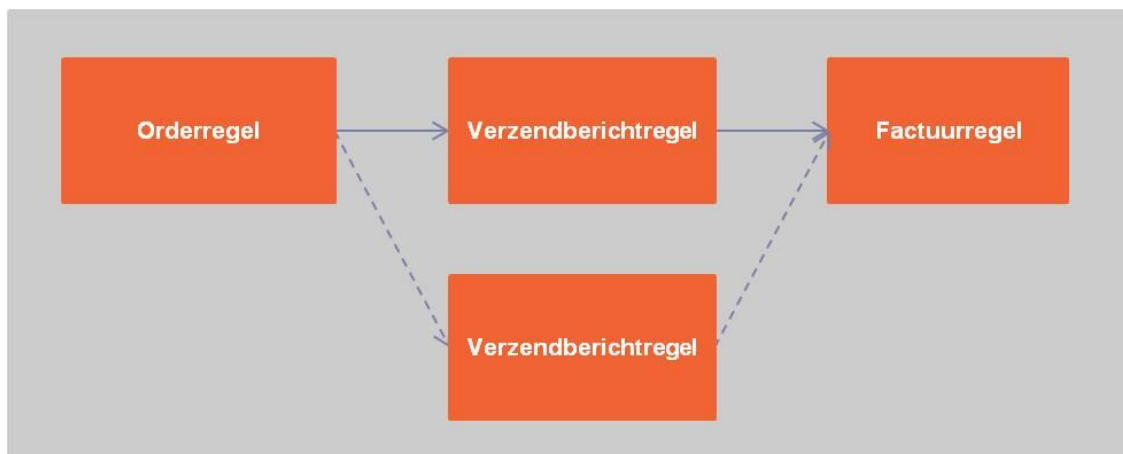
- Tussen de papieren pakbon en het verzendbericht bestaat een 1:1 relatie. Het verzendberichtsnummer is gelijk aan het nummer op de pakbon.
- Tussen verzendbericht en factuur bestaat een 1:1 relatie. In de factuur wordt het (unieke) verzendberichtsnummer vermeld.
- De zenders van het verzendbericht en de factuur kunnen verschillende partijen zijn. Dit komt bijvoorbeeld voor als een logistiek dienstverlener een deel van het proces uitvoert. De afzender van het bericht (bijvoorbeeld een logistiek dienstverlener) wordt geïdentificeerd met zijn GS1 adrescode (GLN) in de envelop van het bericht, en de partij namens wie hij het stuurt (de leverancier), staat als leverancier met zijn GS1 adrescode (GLN) in het bericht vermeld op kopniveau.

2.1.2.3 Referenties: order, papieren pakbon, verzendbericht en factuur op regelniveau

Uitgangspunten:

- Op regelniveau dient de GS1 artikelcode (GTIN) als het referentienummer tussen de verschillende berichten.
- Wanneer de leverancier artikelen van één orderregel op meerdere ladingdragers uitlevert en indien de leverancier de informatie per Serial Shipping Container Code (SSCC) vermeldt, leidt dit in het verzendbericht tot meerdere regels. Ook wanneer de leverancier van een artikel verschillende batchnummers of houdbaarheidsdatum verstuurd kan één orderregel leiden tot meerdere regels in het verzendbericht.
- GS1 adviseert om de volgorde van vermelding van de regels op de papieren pakbon (de vrachtbrief) en binnen het verzendbericht aan elkaar gelijk te houden.

In onderstaande figuur is voor één artikel aangegeven wat de relaties zijn tussen order-, verzendbericht- en factuurregels:

Figuur 2.2: relatie tussen orderbericht, verzendbericht en factuurregels

In het factuurbericht worden de verzendregels uit het verzendbericht bij voorkeur weer samengevoegd, mits de prijs en/of de promotievariantcode gelijk is.

Voorbeeld:

Order	10 stuks GS1 artikelcode (GTIN) A
Verzendbericht	5 stuks GS1 artikelcode (GTIN) A met batch 20090131 5 stuks GS1 artikelcode (GTIN) A met batch 20090331
Factuur	10 stuks GS1 artikelcdoe (GTIN) A

Tabel 2.2: voorbeeld

2.2 Gebruiksregels vraag- en aanbodsignalen

2.2.1 Overzicht

Er zijn twee soorten scenario's gedefinieerd voor het uitwisselen van informatie over de bevoorrading:

- **Bestellen:** deellevering niet toegestaan.
- **Bestellen:** deellevering toegestaan.

Onder een deellevering verstaan we dat slechts een deel van hetgeen besteld is wordt geleverd.

Verskil tussen scenario's ligt in de verschillende manieren waarop door de leverancier moet/mag worden omgegaan met situaties waarin hij niet conform order kan leveren. Conform order leveren wil zeggen dat de leverancier kan leveren:

- De gevraagde artikelen.
- In de gevraagde hoeveelheid.
- Op de gewenste datum/tijd.
- Op de juiste plaats.

Indien de leverancier niet kan leveren conform order dan kan hij afhankelijk van de behoefte van de afnemer:

- Leveren wat hij op dat moment aan goederen heeft op de gewenste datum/tijd.
- Hetgeen de leverancier niet kan leveren komt te vervallen. Er wordt geen deellevering ingepland. Dit scenario staat bekend als het scenario 'Bestellen; deellevering niet toegestaan'.
Of:
- De gevraagde hoeveelheid uitleveren, eventueel verdeeld in meerdere deelleveringen. Dit scenario's staat bekend als het scenario 'Bestellen; deellevering toegestaan'.

Binnen de bovenstaande scenario's kunnen de partijen verschillende rollen aannemen. Een leverancier kan bijvoorbeeld een fabrikant, logistiek dienstverlener, groothandel of een importeur zijn. Daarnaast kan een afnemer een groothandel of een aannemer/ installateur of detaillist zijn.

Afnemer en leverancier leggen vooraf in de samenwerkingsovereenkomst vast of zij met of zonder nalevering werken. Afhankelijk van het artikel, kunnen zij besluiten beide scenario's in te zetten. Beide sectoren kunnen tussen alle ketenpartijen worden ingezet. In de installatiesector wordt gewerkt met beide scenario's en in de bouwsector is het scenario 'bestellen; deellevering toegestaan' het meest gebruikelijke scenario.

Bovengenoemde scenario's leiden tot sterk verschillende manieren van werken voor zowel leverancier als afnemer.

2.2.2 Bestellen: deellevering niet toegestaan

In dit scenario leidt elke order tot één levering. Deelleveringen zijn niet toegestaan. Indien de leverancier de order om welke reden dan ook, niet kan leveren, dan levert hij wat hij kan leveren. De rest vervalt. De afnemer moet de artikelen die hij niet heeft ontvangen, opnieuw bestellen. Dit scenario noemen we ook wel scenario I.

Figuur 2.3: scenario waarin elke order tot een levering leidt

2.2.2.1 Stappenplan

Hieronder staat in welke volgorde u de verschillende stappen binnen dit scenario moet doorlopen:

- De afnemer constateert dat de voorraad van een bepaald artikel moet worden aangevuld.
- De afnemer stuurt een order (bijvoorbeeld 10 stuks artikel A) naar de leverancier, eventueel refererend aan een contract.
- De leverancier vergelijkt de gevraagde hoeveelheid uit de order (10 stuks artikel A) met zijn beschikbare voorraad.
- De leverancier blijkt slechts 8 stuks van artikel A op voorraad te hebben. De leverancier verwerkt de order in zijn systeem. Eventuele afwijkingen ten opzichte van de order - in dit geval 2 stuks van artikel A - vermeldt hij in de orderbevestiging.
- De leverancier bereidt de levering voor en indien van een besteld artikel te weinig op voorraad is, levert de leverancier alleen wat hij heeft; in dit geval dus 8 stuks van artikel A.

2.2.3 Bestellen- Deellevering wel toegestaan

In dit scenario mag de leverancier indien hij niet conform order kan leveren, de order over meer dan één levering uitleveren. De artikelen die niet in de eerste levering worden geleverd, worden ingepland op een latere levering. Dit scenario noemen we ook wel scenario II.

Figuur 2.4: scenario waarbij order over meer dan een levering uitgeleverd wordt

2.2.3.1 Stappenplan

Hieronder staat in welke volgorde u de verschillende stappen binnen dit scenario moet doorlopen:

- De afnemer constateert dat de voorraad van een bepaald artikel moet worden aangevuld.
- De afnemer stuurt een order (bijvoorbeeld 10 stuks artikel A) naar de leverancier, eventueel refererend aan een contract.
- De leverancier vergelijkt de gevraagde hoeveelheid uit de order (10 stuks artikel A) met zijn beschikbare voorraad.
- De leverancier stuurt een orderbevestiging naar de afnemer. In het geval dat hij 100% conform order kan leveren (10 stuks artikel A), geeft hij dit op kopniveau aan. Indien van een besteld artikel te weinig op voorraad is, levert de leverancier wat hij heeft (bijvoorbeeld 8 stuks artikel A) en geeft hij in de orderbevestiging alleen de afwijkingen ten opzichte van de order aan.

De leverancier bereidt de levering voor; 8 stuks van artikel A worden op het gevraagde tijdstip en afleveradres ingepland en 2 stuks van artikel A worden op een latere levering ingepland, zodat de afnemer in totaal de 10 stuks van artikel A geleverd krijgt.

Let op: zowel de bouw- en installatiesector maken gebruik van het scenario 'Deellevering toegestaan'.

2.2.4 Order afhandeling

Er bestaan binnen de bouw- en installatiesector drie manieren van order afhandeling:

2.2.4.1 Gewone order of afroeporder

Afroeporders op een raamorder kunnen worden doorgegeven door in de order het raamcontractnummer op te geven.

2.2.4.2 Crossdock order

Een crossdock order wordt ook wel een transito order genoemd. In een crossdock order worden goederen voor één eindbestemming besteld. Deze goederen worden verpakt per eindbestemming geleverd aan het distributiecentrum van de afnemer. Deze manier van orderafhandeling wordt ook wel 'service order' of 'receptorder' genoemd.

2.2.4.3 Backhaul-/ of afhaalorder

Een afnemer regelt bij backhauling zelf het transport van de goederen; de goederen worden opgehaald door de afnemer bij de leverancier. Bij zowel een normale order als een crossdock order kan sprake zijn van backhauling.

3. Transacties vraag- en aanbodsignalen

3.1 Overzicht

In deze paragraaf behandelen we de rollen, die alle transacties die te maken hebben met het procesgebied vraag- en aanbodsignalen.

Hieronder ziet u welke partijen welke rollen kunnen aannemen.

Leverancier:

- Fabrikant.
- Importeur/ Groothandel.

Afnemer:

- Groothandel/ importeur.
- Aannemer/ Installateur.
- Detaillist.

Verzendlocatie:

- DC Groothandel/ Importeur.
- DC Fabrikant.
- DC Logistiek dienstverlener.

Afleverlocatie:

- DC Groothandel/ Importeur.
- Detaillist.
- Aannemer/ Installateur.
- Bouwplaats.

2.2.5 Spelregels van toepassing op alle transacties

In het proces vraag- en aanbodsignalen gelden de volgende algemene spelregels:

- De partijen in de berichten zijn gelijk: de afnemer in het orderbericht is dezelfde afnemer als in het verzendbericht etc.
- Er moet minimaal één artikelidentificatie worden gebruikt. Indien het artikel een GTIN heeft, moet u deze gebruiken.
- De eenheid van het artikel in het orderbericht is leidend en moet in de andere berichten (orderbevestiging, verzendbericht, factuur) worden overgenomen. Bijvoorbeeld: indien dozen worden besteld, dan moeten in het verzendbericht ook dozen worden vermeld (en geen losse artikelen), tenzij in de orderbevestiging anders is aangegeven. Indien men afwijkt van de bestelde eenheid wordt de automatische vergelijking tussen de berichten bemoeilijkt.

2.2.6 Relatie tussen de berichten

- Eén order kan leiden tot één of meer orderbevestigingen.
- Eén orderbevestiging verwijst op kopniveau naar één order.
- Eén order leidt tot één of meer verzendberichten.
- Eén verzendbericht verwijst op kopniveau naar één order.
- Een levering kan bestaan uit meerdere orders. In dit geval wordt in het verzendbericht per verzendberichtregel naar de bijbehorende order verwezen.

2.3 Order

Met het orderbericht plaatst de afnemer een bestelling bij de leverancier. In het orderbericht kunt u alle informatie vermelden die nodig is om goederen of diensten te bestellen. U geeft alleen de 'transactiespecifieke' gegevens door. Vaste afspraken en vaste gegevens worden bij voorkeur niet doorgegeven via het orderbericht. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan: de betekenis van GS1 adrescodes (GLN), artikel- en productinformatie, prijzen, leveringsvoorwaarden, eenheid waarin besteld wordt etc. Op deze wijze kan het orderbericht relatief eenvoudig blijven.

Met het orderbericht kunt u een eerder verstuurd order niet wijzigen of laten vervallen.

2.3.1 Algemene spelregels

De volgende regels gelden voor alle scenario's:

- We gaan uit van één order, voor één afleverlocatie voor één aflevermoment. Dit vereenvoudigt de verwerking van berichten in applicaties en maakt ook de koppeling naar facturen en verzendberichten/pakbonnen eenvoudiger. In de praktijk betekent deze regel dat voor elke (afwijkende) locatie en/of afleverdatum een aparte order wordt aangemaakt.

Welke spelregels verder voor de order gelden, is afhankelijk van welk scenario leverancier en afnemer hebben gekozen:

- Bestellen: deellevering niet toegestaan.
- Bestellen: deellevering wel toegestaan.

In onderstaande paragrafen beschrijven we dan ook de spelregels voor de order, uitgesplitst per scenario.

2.3.2 Spelregels voor de order bij het scenario 'Bestellen: deellevering niet toegestaan'

Deze paragraaf beschrijft de spelregels die van toepassing zijn op de order in het scenario bestellen, waarbij het niet is toegestaan de artikelen in deellevering uit te leveren.

In het scenario bestellen zonder deellevering (scenario I), moeten leverancier en afnemer van te voren met elkaar afspreken of de leverancier een orderbevestiging zal sturen of niet. We gaan in dit scenario uit dat er niet conform order wordt geleverd.

Hieronder volgen de spelregels voor 'Bestellen: deellevering niet toegestaan':

- Indien de leverancier niet conform order kan leveren, levert hij wat hij kan leveren.
- De overige artikelen worden niet in op een andere levering ingepland.
- Eén order leidt tot één levering.
- Eén order leidt tot één orderbevestiging.
- Een orderbevestiging verwijst op kopniveau naar één order.
- Eén order leidt tot één verzendbericht.
- Eén verzendbericht verwijst op kopniveau naar één order.
- Eén verzendbericht leidt tot één factuur.
- Eén factuur verwijst op kopniveau naar één verzendbericht.
- Indien in één vrachtauto artikelen afkomstig van verschillende orders geleverd worden, is er meer dan één verzendbericht per vrachtauto.

2.3.3 Spelregels voor de order bij het scenario 'Bestellen: deellevering wel toegestaan'

Deze paragraaf beschrijft de spelregels die van toepassing zijn op de order in het scenario bestellen, waarbij het wel is toegestaan de ontbrekende artikelen na te leveren.

In het scenario bestellen met deellevering (scenario II), moet de leverancier in alle gevallen een orderbevestiging sturen.

Hieronder volgen de spelregels voor 'Bestellen: deellevering wel toegestaan':

- Indien de leverancier niet conform order kan leveren, levert hij wat hij kan leveren.
- De overige artikelen worden in deellevering gezet.
- Eén order leidt tot één of meer leveringen.
- Eén order leidt tot één of meer orderbevestigingen.
- Een orderbevestiging verwijst op kopniveau naar één order.
- Eén order leidt tot één of meerdere verzendberichten.
- Eén verzendbericht verwijst op kopniveau naar één order.
- Eén verzendbericht leidt tot één factuur.
- Eén factuur verwijst op kopniveau naar één verzendbericht.
- Indien in één vrachtauto artikelen afkomstig van verschillende orders geleverd worden, is er meer dan één verzendbericht per vrachtauto.

2.4 Orderbevestiging

Met de orderbevestiging geeft de leverancier aan wat hij daadwerkelijk gaat leveren. Uitgangspunt is dat de leverancier conform order levert en dit kan hij aangeven via de orderbevestiging. Daarnaast kunnen afwijkingen gemeld worden:

- Wat wordt niet geleverd, hoeveel wordt niet geleverd.
- Welke vervangende artikelen worden geleverd.
- Informatie over deelleveringen.
- Informatie over leverdatum/tijd.

2.4.1 Algemene spelregels voor de orderbevestiging

- De orderbevestiging is een schakel tussen order en verzendbericht.
- De orderbevestiging wordt verzonden vóór het bijbehorende verzendbericht en uitlevering van goederen, ook als 100% conform order uitgeleverd wordt. Eventueel kan het voorkomen dat orderbevestiging en verzendbericht tegelijkertijd (in één sessie) worden verzonden.
- Afnemer en leverancier bewaren de order ongewijzigd. De orderbevestiging is een reactie op de order, geen wijziging van de oorspronkelijke order. Er wordt dan ook geen nieuwe order verstuurd.
- De orderbevestiging is een inhoudelijke reactie op een order (welke artikelen zullen wanneer geleverd worden etc.) en dient niet om aan te geven dat het bericht bij de verwerkende applicatie angekommen is.
- De orderbevestiging is niet bedoeld voor overleg of voorstellen. Van tevoren spreken afnemer en leverancier af welk soort wijzigingen de leverancier mag doorgeven met de orderbevestiging. Wijzigingen die buiten deze afspraken vallen, moeten beide handelspartners buiten het berichtenverkeer regelen, per fax, email, telefoon.
- Een orderbevestiging kan worden verzonden tot het moment van versturen van het verzendbericht.
- In de orderbevestiging wordt alleen verwezen naar de oorspronkelijke order en niet naar een eerdere orderbevestiging of ander bericht.
- Alle orderregels worden bevestigd, ook als een regel ongewijzigd geaccepteerd is. Hiervoor wordt op regelniveau de code 'geaccepteerd zonder wijziging' gebruikt. De enige uitzondering is als de gehele order ongewijzigd wordt geaccepteerd. Dan volstaat het om dit aan te geven met de status op kopniveau 'geaccepteerd zonder wijziging'.
- In de orderbevestiging kunt u zowel de status van een gehele order als van afzonderlijke orderregels aangeven. Op kopniveau geeft u de status van de gehele order aan. Op regelniveau geeft u de status van de gewijzigde regels aan. De relatie tussen kop- en regelniveau is als volgt:
 - Als status is: 'geaccepteerd' op kopniveau, dan volgt geen regelniveau: de levering is 100% conform order.
 - Als status is: 'gewijzigd' op kopniveau, dan moet u op regelniveau alle afwijkingen aangeven.
 - Als status is: 'niet geaccepteerd' op kopniveau, dan volgt geen regelniveau: er zal geen levering plaatsvinden.
- Bij de eerste orderbevestiging controleert de leverancier de order met de (geplande) beschikbare voorraad. Het resultaat van deze vergelijking wordt gemeld in de eerste orderbevestiging. Hierbij kunnen zowel artikel, hoeveelheid als tijdstip wijzigen. In een herbevestiging kunnen uitsluitend en alleen wijzigingen in de geplande leverdatum worden doorgegeven. Deze situatie kan zich voordoen met maakdelen.
- Wanneer u meerdere orderbevestigingen op één order verstuurt, moeten u en uw handelspartner duidelijke afspraken maken over de timing van deze berichten.
- Partijen die meerdere orderbevestigingen niet aankunnen, moeten hier onderling afspraken over maken.
- De orderbevestiging is een antwoord op een (potentiële) order; de leverancier moet de orderbevestiging zo spoedig mogelijk versturen.
- De status 'nog onbekend' houdt in praktijk meestal in dat de klant telefonisch gecontacteerd wordt over de te nemen stappen. Na telefonisch overleg kan een tweede orderbevestiging verstuurd worden om de afspraken te bevestigen.
- Niet per EDI bestelde artikelen, mag u niet opnemen in de orderbevestiging.

2.4.2 Vervangend artikel

Een vervangend artikel kan geleverd worden indien het bestelde artikel niet geleverd kan worden, echter hierover dienen wel afspraken te zijn gemaakt:

- Afnemer en leverancier moeten met elkaar afstemmen of de leverancier vervangende artikelen mag leveren.
- Afnemer en leverancier kunnen met elkaar afstemmen welk artikel als vervangend geleverd kan worden.
- Het vervangende artikel dient reeds bekend te zijn bij de afnemer.
- Bij levering van een vervangend artikel kan het bestelde aantal wijzigen als het vervangende artikel bijvoorbeeld 12 stuks bevat in plaats van 24 stuks. Het geplande te leveren aantal wordt dan twee keer zo groot.

2.4.3 Status

Met behulp van de 'status' kan aangegeven worden wat wijzigt ten opzichte van de oorspronkelijke order. Deze status wordt op zowel kop- als regelniveau aangegeven.

Statuscode	Statusnaam	Beschrijving
4	Wijziging (= geaccepteerd met wijziging)	Order wordt uitgeleverd maar met een wijziging.
12	Nog niet verwerkt (= leverdatum/tijd onbekend, herbevestiging volgt)	Gehele order wordt uitgeleverd, leverdatum/tijd van de order nog niet bekend. In een herbevestiging wordt hierop later teruggekomen.
27	Niet geaccepteerd	De gehele order is niet geaccepteerd.
29	Geaccepteerd zonder wijziging	Volledig geaccepteerd, uitlevering op afgesproken tijdstip.

Tabel 3.1: statuscodes op kopniveau

Bij het doorgeven van wijzigingen op regelniveau is de status op kopniveau altijd 'geaccepteerd met wijziging'.

Statuscode	Statusnaam	Beschrijving
4	Bevestiging volgt, geen wijziging.	Het is niet bekend wat en/of wanneer geleverd kan worden. Er wordt een nieuwe bevestiging gestuurd zodra dit bekend is (meestal na telefonisch overleg).
5	Geaccepteerd zonder wijziging	Een orderregel wordt uitgeleverd.

6	Geaccepteerd met wijziging	Er is een wijziging gemaakt op een orderregel; orderregel wordt uitgeleverd maar met een wijziging.
7	Niet geaccepteerd	Een orderregel is niet geaccepteerd en wordt niet uitgeleverd.

Tabel 3.2: statuscodes op regelniveau

2.4.4 Aandachtspunten voor bilaterale afspraken

Bij implementatie van de orderbevestiging dient een aantal inhoudelijke afspraken te worden gemaakt:

- Op relatielniveau wordt afgesproken volgens welk scenario (1 of 2) wordt gewerkt.
- Na hoeveel tijd na ontvangst van de order dient een orderbevestiging verzonden te zijn. Hoe te handelen indien dan nog geen orderbevestiging is binnengekomen.
- Het dient van te voren duidelijk te zijn voor beide kanten welke vertragingen in leveringen acceptabel zijn.
- Het dient duidelijk te zijn bij beide partijen welke artikelen vervangen kunnen worden door welke artikelen (vooraf kunnen hierover afspraken worden gemaakt); al dan niet de brutoprijs bevestigen.

3 Overige procesgebieden in de bouw- en installatiesector

3.1 Afstemming stamgegevens

Onder 'afstemming stamgegevens' vallen de processen waarmee afnemer en leverancier op een snelle wijze over dezelfde productgegevens met onderliggende handelsgegevens (ook wel artikelgegevens genoemd) kunnen beschikken. Het gaat hierbij om productgegevens, algemene artikelgegevens en afnemerspecifieke artikelgegevens.

3.1.1 Productgegevens

De productgegevens worden aangeleverd en onderhouden door de producent (of merkhouder) van het product. Het uitwisselen van productgegevens gebeurt wel in de installatiesector, maar op dit moment nog niet in de bouwsector. Bij het uitwisselen van productgegevens worden producten geclassificeerd volgens de ETIM standaard voor classificatie. Producten worden geclassificeerd naar productgroepen en productklassen. Per groep en klasse wordt vastgelegd wat de relevant technische kenmerken zijn; bijvoorbeeld vorm, toepassing of functie. Een verwijzing naar de basis (technische) productgegevens kan worden gemaakt op artikelgegevens niveau (zowel afnemerspecifiek als algemeen).

3.1.2 Algemene artikelgegevens

Bij de algemene artikelgegevens betreft het handelsinformatie over de artikelen die de leverancier in zijn catalogus heeft opgenomen. Hierbij gaat het om technische condities en gegevens als de GTIN, de artikelcode, de verpakkingsvorm, de artikelomschrijving, de minimale afname en algemene prijsinformatie/-wijzigingen (wijzigingen in prijzen, kortingen en toeslagen op bestaande artikelen) etc. De algemene artikelgegevens betreft catalogusinformatie die voor alle afnemers identiek is.

In de installatiesector wordt voornamelijk gewerkt met algemene artikelberichten en prijswijzigingen voor het uitwisselen van artikelstamgegevens. De bouwsector werkt daarnaast ook met afnemersspecifieke artikelgegevens uitwisseling.

3.1.3 Afnemerspecifieke artikelgegevens

Bij de afnemerspecifieke artikelgegevens betreft het artikelgegevens over het assortiment dat door de afnemer wordt afgenomen en waarvan de voorwaarden zijn vastgelegd in een contract tussen de afnemer en leverancier. Dit artikelbericht is specifiek per afnemer. Ook hier worden technische condities en gegevens als de GTIN, de artikelcode, de verpakkingsvorm, de minimale afname en prijsinformatie/-wijzigingen (wijzigingen in prijzen, kortingen en toeslagen op bestaande artikelen) etc. uitgewisseld, echter deze informatie is specifiek geldend voor één afnemer.

3.1.4 Berichten: proces afstemming stamgegevens

Binnen het procesgebied afstemming stamgegevens voor de bouw- en installatiesector worden de volgende berichten ondersteund:

- **PRODUCTGEGEVENSBERICHT:** met het productgegevensbericht geeft de producent voor elk product de productklasse en de voor deze productklasse relevante kenmerken en waarden door aan de afnemer.
- **ARTIKELBERICHT:** met het artikelbericht geeft de leverancier aan welke artikelen hij in zijn catalogus heeft staan, in welke verpakkingvorm, met welke GS1 artikelcode, voor welke prijs etc.

3.2 Commerciële voorwaarden

Onder het proces ‘commerciële voorwaarden’ vallen de processen waarin de leverancier en afnemer komen tot klantgebonden (vertrouwelijke) afspraken ten aanzien van (netto)prijzen of kortingen per artikel of kortingsgroep.

3.2.1 Conditiebericht

Het uitwisselen van condities –klantspecifieke afspraken – met handelspartners kan op basis van drie conditiesoorten:

- **Basiscondities;** basisafspraken over (netto)prijzen en kortingen met betrekking tot het assortiment.
- **Actiecondities:** afspraken over (netto)prijzen en kortingen met betrekking tot het assortiment horend bij een actie.
- **Projectcondities:** afspraken over (netto)prijzen en kortingen met betrekking tot het assortiment horend bij een bepaald project.

Deze basis-, actie- en projectcondities hebben betrekking op zowel individuele artikelen als kortingsgroepen.

3.2.2 Offerteaanvraag

Met behulp van de offerteaanvraag is de afnemer in staat om een offerte aan te vragen bij haar leverancier.

De offerteaanvraag bevat gestructureerde informatie over de artikelen die een afnemer voor een specifiek project van de leverancier wil afnemen.

Daar waar een jaarcontract over het standaard assortiment van leverancier gaat en deze informatie per artikelbericht wordt uitgewisseld, gaat een projectcontract over configureerbare artikelen, niet-standaard assortiment en/of standaard assortiment met bijzonderheden welke uitgewisseld wordt met een offerteaanvraag.

3.2.3 Offertebericht

Het offertebericht stelt de leverancier in staat haar afnemer een offerte te bieden. Het offertebericht is een antwoord van de leverancier op de offerteaanvraag die hij van de afnemer heeft ontvangen: het bericht geeft informatie over wat de leverancier kan leveren voor een project tegen welke condities.

3.2.4 Berichten: proces commerciële voorwaarden

Binnen het procesgebied afstemming stamgegevens voor de bouw- en installatiesector worden de volgende berichten ondersteund:

- **CONDITIEBERICHT:** met het conditiebericht worden de condities, ofwel klantspecifieke afspraken uitgewisseld.
- **OFFERTEAANVRAAG:** voor het afnemen van configureerbare artikelen, niet-standaard assortiment en/of standaard assortiment met bijzonderheden wordt gebruik gemaakt van een offerteaanvraag.
- **OFFERTEBERICHT:** het offertebericht wordt gebruikt door de leverancier om een reactie te geven op de offerteaanvraag die hij van de afnemer heeft ontvangen.

3.3 Levering en ontvangst

Onder 'levering en ontvangst' vallen de processen waarbinnen de leverancier en afnemer steeds vaker in samenwerking met logistieke dienstverleners - de levering, ontvangst en eigendomsoverdracht van goederen en emballage (o.a. pallets, kratten) aansturen. De bouw- en installatiesector kent distributiecentrumleveringen (D.C.levering), filiaal-leveringen/rechtstreekse zending en crossdock-leveringen. Backhauling (afhaalorder) kan in alle genoemde scenario's voorkomen. Hieronder worden de scenario's kort beschreven.

In alle onderstaande scenario's kunt u het verzendbericht gebruiken. Het verzendbericht wordt gebruikt voor het versturen van gegevens over de geleverde goederen tussen de leverende en de ontvangende partij.

3.3.1 D.C.-levering

Een D.C.-levering (ook bekend als distributiecentrum-levering) is een distributiewijze waarbij de orders bij de leverancier en/of logistiek dienstverlener worden verzameld en naar het distributiecentrum van de ontvangende partij worden getransporteerd om daar in opslag te worden genomen. De eindbestemming (filiaal) van de goederen die worden geleverd is vooraf niet bekend bij de leverancier en/of logistiek dienstverlener.

3.3.2 Filiaal-levering/Rechtstreekse zending

Een filiaallevering en rechtstreekse zending is een distributiewijze waarbij de filiaal-orders bij de leverancier en/of op het distributiecentrum van de afnemer worden verzameld en direct naar het filiaal worden gereden.

3.3.3 Crossdock-levering

De crossdock-levering is een distributiewijze waarbij de goederen die in een verdeel-/distributiecentrum worden ontvangen niet in voorraad worden genomen, maar onmiddellijk gereed worden gemaakt voor verdere verzending.

De eindbestemming (het filiaal) van de goederen die worden geleverd, is vooraf bekend bij de leverancier en/of logistiek dienstverlener.

3.3.4 Backhauling (afhaalorder)

Een backhaul-levering staat ook bekend als een afhaalorder. Dit is een distributiewijze waarbij de orders bij een zendende partij worden verzameld maar waarbij het transport door de ontvangende partij wordt geregeld of uitgevoerd.

3.3.5 Berichten: proces levering en ontvangst

Binnen het procesgebied levering en ontvangst voor de bouw en installatiesector wordt het volgende bericht ondersteund:

- **VERZENDBERICHT:** een verzendbericht wordt gebruikt voor het versturen van gegevens over de te leveren goederen tussen de leverende en ontvangende partij.

3.4 Financiële afhandeling

Onder 'financiële afhandeling' vallen de processen waarmee leverancier en afnemer overeenstemming bereiken over hetgeen betaald zal gaan worden. Op basis van de geleverde goederen en de commerciële afspraken wordt door afnemer en leverancier het te betalen bedrag vastgesteld. In de bouw- en installatiesector treffen we de scenario's normale factuur en correctiefactuur aan:

3.4.1 Normale factuur: de leverancier factureert

Dit is het meest voorkomende scenario: binnen de bouw en installatiesector wordt voornamelijk gefactureerd door de leverancier.

3.4.2 Correctiefactuur

Dit scenario treedt in werking wanneer afnemer of leverancier een fout constateert in de factuur.

3.4.3 Berichten: proces 'financiële afhandeling'

Binnen het procesgebied levering en ontvangst voor de bouw en installatiesector wordt het volgende bericht ondersteund:

- **FACTUUR:** de factuur is een opgave van de geleverde, dan wel retour gekomen goederen met de corresponderende prijzen of een opgave van de geleverde diensten. Een normale factuur kan positief (debet) of negatief (credit) zijn.